

Összefoglaló feladatlap

Európa és a világ a kora újkorban

Évszámok

<u>Évszám</u>	<u>Esemény</u>
1492	
	Luther Márton kihirdeti 95 pontját
1649	
	augsburgi vallásbéke
	A Nagy Armadát legyőzik az angolok
1640	

Melyik vallásra jellemzőek az alábbi állítások? Lutheránus vagy kálvinista? Esetleg mindkettő? Vagy egyik sem? Válaszd ki a helyes megoldást! (L, K, M, E)

Templomaik tornyát sokágú csillaggal díszítették.
Wartburg
protestáns egyház
„Egyedül Isten által üdvözülhet az ember!”
Genf
A papok nősülhetnek.
Főpapjaik adót szedtek.
Anyanyelvű igehirdetés.
Vallási vezetőjük fordította le a Bibliát német nyelvre.
Wittenberg

Predesztináció tana
Aki függőnyt használ, az a bűneit takargatja.
Luther Márton
1517
A búcsúcédulák árusítását ellenezte.
A szorgalmas, takarékos polgár a minta.
Díszes templomokat építettek.
Kálvin János
evangélikus
református
Istentiszteleteik latin nyelven folytak.

IGAZ VAGY HAMIS?

A földrajzi felfedezések megindulásának okai közé tartozott, hogy a spanyolok szerették volna a keresztény hitet terjeszteni.

A bér munkás a manufaktúrában órabérért dolgozó személy.

Kálvin János terjesztette a predesztináció, vagyis az eleve elrendeltetés elvét.

A kora újkori Angliában meggazdagodik a polgárság, mert a király kiváltságokat adományozott nekik.

A földrajzi felfedezések megindulásának okai közé tartozott, hogy a török terjeszkedés miatt nyugati irányba hajózva meg akarták találni az Indiába vezető utat.

Anglia gazdasága és ipara a kora újkorban fejlett volt, köszönhetően a juhtenyésztésnek.

A tőkés gazdag földbirtokos volt.

Luther Márton azért szerette volna megreformálni az egyházat, mert nem értette egyet a templomok gazdagon díszítettségével.

A polgárság meggazdagodik, ennek okai közé tartozott a kereskedelem fellendülése.

A három hatalmi ág a törvényhozó, bérbehajtó és a bírói hatalom.

Írd az uralkodó mellé, melyik ország királya/királynője volt!

V. Károly		I. Péter	
II. Fülöp		Kasztíliai Izabella, Aragóniai Ferdinánd	
I. Erzsébet		I. Ferdinánd	
I. Jakab		VIII. Henrik	
XIV. Lajos		I. Károly	

Rakd sorba az eseményeket!

- _____ Vasco da Gama Afrika megkerülésével Indiába érkezik.
- _____ Francis Drake megkerüli a Földet.
- _____ Bartolomeo Diaz felfedezi a Jóreménység fokát.
- _____ Marco Polo Kínába és Japánba utazik.
- _____ Magellán körbehajózza a Földet.

Fogalmak

Újkor (1), Indián (2), Karavella (2), Gyarmat (2), Manufaktúra (6), Bértmunkás (2), Reformáció (2), Jezsuita rend (3), Búcsúcédula (1), Evangélikus (2), Református (2), Anglikán egyház (3), Alkotmány (3), Alkotmányos monarchia (3), Kormány (2), Miniszterelnök (2), Hatalmi ágak (3)

Keresztrejtvény

Keresztrejtvény

20

1. Az amerikai kontinens őslakói, Kolumbusz Kristóf nevezte őket így, mert 1492-ben úgy hitte, Indiába érkezett meg három hajójával.
2. XV. század közepétől használt hajófajta, mely alkalmasabb volt a nyílt tengeri hajózásra.
3. Kézműves technikán alapuló tőkés üzem és vállalkozás. Létrejöttének feltétele a befektethető pénz (tőke) és a szabad munkaerő.
4. Olyan fizikai munkát végző személy, aki a ledolgozott órákért fizetséget kap
5. A katolikus megújulás során létrejött szerzetesrend. Loyola Ignác alapította 1640-ben. Tagjai a pápának engedelmességet fogadnak. Iskolákat hoztak létre, és hittérítő munkájuk is jelentős volt.
6. Megvétele a bűnök után járó túlvilági büntetés elengedésére szolgált.
7. Az állam (írott vagy íratlan) alaptörvénye, amely rögzíti az államformát, a legfőbb állami szervek nevét és működési módját, az állampolgárok alapvető jogait és kötelességeit stb.
8. A tényleges hatalom nagy része – a hadsereg, a pénzügyek, a kormány feletti ellenőrzés – a parlament kezében van. „A király uralkodik, de nem kormányoz”. Angliában jött létre 1689-ben.
9. Az állam legfelsőbb szintű végrehajtó és igazgatási szerve. Általában a miniszterelnök vezeti, tagjai a miniszterek.
10. Más néven kormányfő a végrehajtó hatalmat irányító állami szerv, a kormány vezetője.

Két esszé téma:

1. A nagy földrajzi felfedezések és azok hatásai

2. A reformáció (Luther, Kálvin, hatásuk, ellenreformáció)

MEGOLDÁS

Évszámok

<u>Évszám</u>	<u>Esemény</u>
1492	Kolumbusz Kristóf felfedezi Amerikát
1517	Luther Márton kihirdeti 95 pontját
1649	I. Károly angol királyt kivégzik
1555	augsburgi vallásbéke
1588	A Nagy Armadát legyőzik az angolok
1640	Angol polgári forradalom kezdete

Melyik vallásra jellemzőek az alábbi állítások? Lutheránus vagy kálvinista? Esetleg mindkettő? Vagy egyik sem? Válaszd ki a helyes megoldást! (L, K, M, E)

Templomaik tornyát sokágú csillaggal díszítették. **K**

Wartburg **L**

protestáns egyház **M**

„Egyedül Isten által üdvözülhet az ember!” **L**

Genf **K**

A papok nősülhetnek. **M**

Főpapjaik adót szedtek. **E**

Anyanyelvű igehirdetés. **M**

Vallási vezetőjük fordította le a Bibliát német
nyelvre. **L**

Wittenberg **L**

Predesztináció tana **K**

Aki függőnyt használ, az a bűneit takargatja. **K**

Luther Márton **L**

1517 **L**

A búcsúcédulák árusítását ellenezte. **L**

A szorgalmas, takarékos polgár a minta. **K**

Díszes templomokat építettek. **E**

Kálvin János **K**

evangélikus **L**

református **K**

Istentiszteleteik latin nyelven folytak. **E**

IGAZ VAGY HAMIS?

A földrajzi felfedezések megindulásának okai közé tartozott, hogy a spanyolok szerették volna a keresztény hitet terjeszteni. **H**

A bér munkás a manufaktúrában órabérért dolgozó személy. **I**

Kálvin János terjesztette a predesztináció, vagyis az eleve elrendeltetés elvét. **I**

A kora újkori Angliában meggazdagodik a polgárság, mert a király kiváltságokat adományozott nekik. **H**

A földrajzi felfedezések megindulásának okai közé tartozott, hogy a török terjeszkedés miatt nyugati irányba hajózva meg akarták találni az Indiába vezető utat. **I**

Anglia gazdasága és ipara a kora újkorban fejlett volt, köszönhetően a juhtenyésztésnek. **I**

A tőkés gazdag földbirtokos volt. **H**

Luther Márton azért szerette volna megreformálni az egyházat, mert nem értette egyet a templomok gazdagon díszítettségével. **H**

A polgárság meggazdagodik, ennek okai közé tartozott a kereskedelem fellendülése. **I**

A három hatalmi ág a törvényhozó, bérbehajtó és a bírói hatalom. **H**

Írd az uralkodó mellé, melyik ország királya/királynője volt!

V. Károly	Spanyolo., Német-római Császárság	I. Péter	Oroszország
II. Fülöp	Spanyolország	Kasztíliai Izabella, Aragóniai Ferdinánd	Spanyolország
I. Erzsébet	Anglia	I. Ferdinánd	Német-római Császárság, Magyar Királyság
I. Jakab	Anglia	VIII. Henrik	Anglia
XIV. Lajos	Franciaország	I. Károly	Anglia

Rakd sorba az eseményeket!

- ___ **3** ___ Vasco da Gama Afrika megkerülésével Indiába érkezik. **1498**
___ **5** ___ Francis Drake megkerüli a Földet. **1577-1580**
___ **2** ___ Bartolomeo Diaz felfedezi a Jóreménység fokát. **1487**
___ **1** ___ Marco Polo Kínába és Japánba utazik. **13. század**
___ **4** ___ Magellán körbehajózza a Földet. **1519-1522**

Fogalmak

Újkor (1), **Indián** (2), **Karavella** (2), **Gyarmat** (2), **Manufaktúra** (6), **Bérmunkás** (2), **Reformáció** (2), **Jezsuita rend** (3), **Búcsúcédula** (1), **Evangélikus** (2), **Református** (2), **Anglikán egyház** (3), **Alkotmány** (3), **Alkotmányos monarchia** (3), **Kormány** (2), **Miniszterelnök** (2), **Hatalmi ágak** (3)

Újkor: 1492-1914-ig tartó történelmi korszak.

Indián: az amerikai kontinens őslakói, Kolumbusz Kristóf nevezte őket így, mert 1492-ben úgy hitte, Indiába érkezett meg három hajójával.

Karavella: XV. század közepétől használt hajófajta, mely alkalmasabb volt a nyílt tengeri hajózásra, mint a korábbi hajótípusok.

Gyarmat: olyan ország vagy terület, amelyet egy idegen állam megfosztott önállóságától, vagyis teljes gazdasági és politikai függésben, katonai megszállás alatt tartja.

Manufaktúra: Kézműves technikán alapuló tőkés üzem és vállalkozás. Létrejöttének feltétele a befektethető pénz (tőke) és a szabad munkaerő. A vállalkozó (tulajdonos) biztosítja a termeléshez szükséges nyersanyagokat, szerszámokat és a műhelyt, és fizeti a terméket előállító dolgozókat (bérmunkásokat). A munkások részfeladatokat végeznek: jellemző a műhelyen belüli munkamegosztás. Ennek köszönhetően és azért, mert nincsenek szigorú céhes kötöttségek, a manufaktúra a céhnél többet és olcsóbban termelt.

Bérmunkás: olyan fizikai munkát végző személy, aki a ledolgozott órákért fizetséget kap.

Jezsuita rend: a katolikus megújulás során létrejött szerzetesrend. Loyola Ignác alapította 1640-ben. Tagjai a pápának teljes engedelmisséget fogadnak. Iskolákat, egyetemeket hoztak létre, és hittérítő munkájuk is jelentős volt.

Búcsúcédula: megvétele a bűnök után járó túlvilági büntetés elengedésére szolgált.

Evangélikus: Protestáns keresztény vallás, amely Luther Márton vallási vezető tanításait követi.

Református: Protestáns keresztény vallás, amely Kálvin János vallási vezető tanításait követi.

Anglikán egyház: a protestantizmus harmadik, mérsékelt ága. VIII. Henrik egyházszakadásával kezdődött (1533–34), anglikán egyház feje az uralkodó.

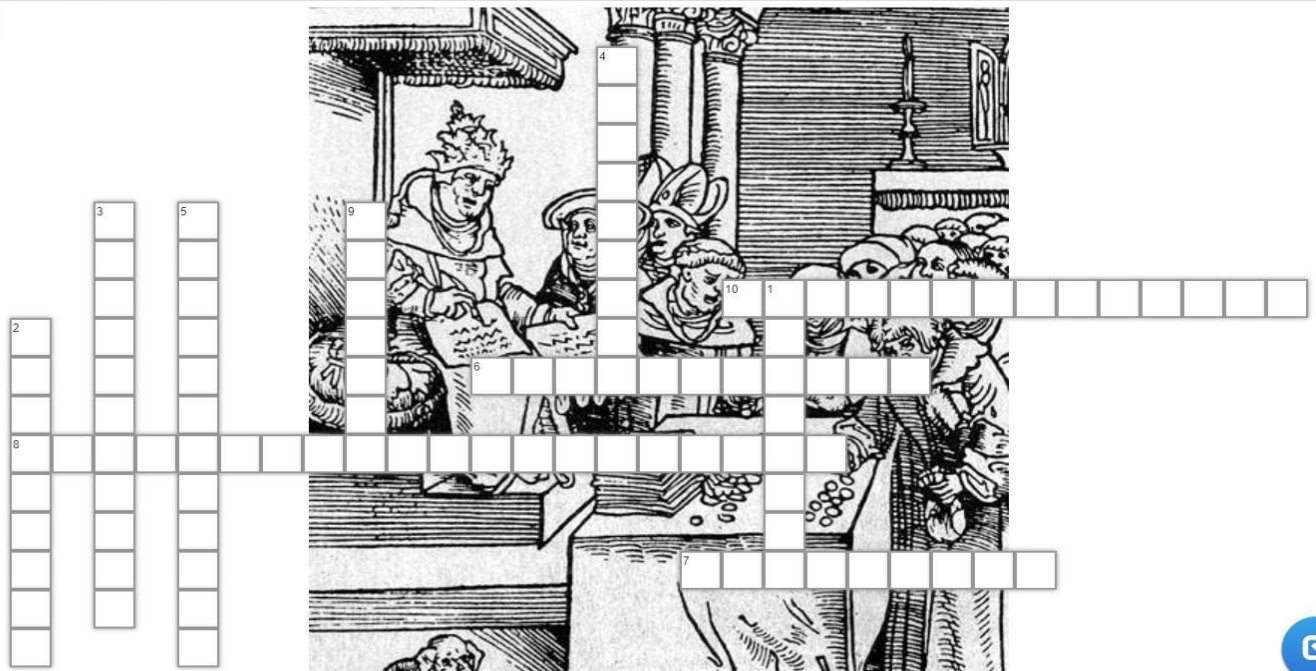
Alkotmány: az állam (írott vagy íratlan) alaptörvénye, amely rögzíti az államformát, a legfőbb állami szervek nevét és működési módját, az állampolgárok alapvető jogait és kötelelességeit stb.

Alkotmányos monarchia: a tényleges hatalom nagy része – a hadsereg, a pénzügyek, a kormány feletti ellenőrzés – a parlament kezében van. „A király uralkodik, de nem kormányoz”. Ez az államforma először Angliában jött létre 1689-ben.

Kormány: az állam legfelsőbb szintű végrehajtó és igazgatási szerve. Általában a miniszterelnök vezeti, tagjai a miniszterek.

Miniszterelnök: más néven kormányfő a végrehajtó hatalmat irányító állami szerv, a kormány vezetője.

Hatalmi ágak: A három hatalmi ág a törvényhozás, a végrehajtás és az igazságszolgáltatás.

1. Az amerikai kontinens őslakói, Kolumbusz Kristóf nevezte őket így, mert 1492-ben úgy hitte, Indiába érkezett meg három hajójával. **indianok**
2. XV. század közepétől használt hajófajta, mely alkalmasabb volt a nyílt tengeri hajózásra. **karavella**
3. Kézműves technikán alapuló tőkés üzem és vállalkozás. Létrejöttének feltétele a befektethető pénz (tőke) és a szabad munkaerő. **manufaktúra**
4. Olyan fizikai munkát végző személy, aki a ledolgozott órákért fizetséget kap. **bérmunkás**
5. A katolikus megújulás során létrejött szerzetesrend. Loyola Ignác alapította 1640-ben. Tagjai a pápának engedelmességet fogadnak. Iskolákat hoztak létre, és hittérítő munkájuk is jelentős volt. **jezsuita rend**
6. Megvétele a bűnök után járó túlvilági büntetés elengedésére szolgált. **búcsúcédula**
7. Az állam (írott vagy íratlan) alaptörvénye, amely rögzíti az államformát, a legfőbb állami szervek nevét és működési módját, az állampolgárok alapvető jogait és kötelességeit stb. **alkotmány**
8. A tényleges hatalom nagy része – a hadsereg, a pénzügyek, a kormány feletti ellenőrzés – a parlament kezében van. „A király uralkodik, de nem kormányoz”. Angliában jött létre 1689-ben. **alkotmányos királyság**
9. Az állam legfelsőbb szintű végrehajtó és igazgatási szerve. Általában a miniszterelnök vezeti, tagjai a miniszterek. **kormány**
10. Más néven kormányfő a végrehajtó hatalmat irányító állami szerv, a kormány vezetője. **miniszterelnök**

Két esszétéma:

3. A nagy földrajzi felfedezések és azok hatásai
4. A reformáció (Luther, Kálvin, hatásuk, ellenreformáció)